

Accountantsverslag

Boekjaar 2016

Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond

Inhoudsopgave

	Pagina
Aanbiedingsbrief	3
1 Bestuurlijke samenvatting	4
2 Accountantscontrole	5
3 Kwaliteit verslaggeving	11
4 Financiële positie en resultaat	12
5 Overige aandachtspunten	15
6 Actuele ontwikkelingen	17

VERTROUWELIJK

Aan het algemeen bestuur van Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond
Parallelweg 1
3112 NA Schiedam

Breda, april 2017

Betreft: Accountantsverslag bij de jaarrekening 2016

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2016 van DCMR Milieudienst Rijnmond afgerond. In dit accountantsverslag informeren wij u over onze bevindingen.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij bedanken de medewerkers van DCMR Milieudienst Rijnmond voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermede van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

drs. R. Opendorp RA
Partner

1. Bestuurlijke samenvatting

Als accountant van DCMR Milieudienst Rijnmond hebben wij de controle van de jaarrekening uitgevoerd op basis van de kaders en normen die door de wetgever als ook door u als algemeen bestuur aan ons zijn meegegeven. In dit accountantsverslag doen wij verslag van de uitkomsten van ons onderzoek naar de getrouwheid en de rechtmatige totstandkoming van de lasten en baten en de activa en passiva in de jaarrekening 2016.

In hoofdstuk 2 van dit accountantsverslag gaan wij met name in op die zaken die van belang zijn voor u als algemeen bestuur. Wij ondersteunen u daarbij in uw controlerende rol en uw besluitvorming rondom de jaarrekening. Bij de jaarrekening die voorligt zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid.

In hoofdstuk 3 gaan wij in op de kwaliteit van het jaarverslag. Als accountant hebben wij op basis van wet- en regelgeving de taak om de jaarrekening te controleren en het jaarverslag te toetsen. In het jaarverslag legt het dagelijks bestuur verantwoording af over de uitvoering van het beleid en wat bereikt is. Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en dat het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van het BBV vereist is.

In hoofdstuk 4 geven wij u inzicht in de financiële positie en het resultaat. Wij constateren dat het weerstandsvermogen ruim voldoende is. In 2016 is een positief resultaat na bestemming behaald van € 7.448.573.

In hoofdstuk 5 gaan wij in op een aantal verplichte onderwerpen waarover wij dienen te rapporteren.

Hoofdstuk 6 sluit ten slotte af met de relevante ontwikkelingen in de BBV die, na uitbrenging van onze managementletter waarin ook diverse ontwikkelingen zijn geschetst, op dit moment spelen.

2. Accountantscontrole

2.1 Dekking en reikwijdte van de controle zijn conform de opdrachtbevestiging

Wij hebben van u de opdracht gekregen om de jaarrekening 2016 van DCMR Milieudienst Rijnmond te controleren. In onze vaktechnische opdrachtbevestiging is deze opdracht in detail verder uitgewerkt.

Bij deze controle hanteren wij de in het 'Controleprotocol DCMR Milieudienst Rijnmond 2011' vastgelegde marges. De maximaal toe te passen marges zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). U heeft geen lagere marge vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2016 toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% (€ 569.850) en voor onzekerheden 3% (€ 1.709.550) van de totale lasten.

Onze controle houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden en onrechtmatigheden te ontdekken.

In het accountantsverslag worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die € 50.000 overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw algemeen bestuur gerapporteerd. In het door u vastgestelde normenkader is geen rapportagetolerantie aangegeven. Om die reden is de rapporteringstolerantie door ons bepaald op basis van professional judgement.

2.2 Geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen en onzekerheden (wegen mee in de oordeelsvorming)

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen afwijkingen en/of onzekerheden geconstateerd die de in hoofdstuk 2.1 genoemde materialiteit overschrijden en niet zijn gecorrigeerd.

2. Accountantscontrole

2.3 Goedkeurende controleverklaring 2016

Bij de jaarrekening over boekjaar 2016 zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid waarvan de oordeelparagraaf als volgt luidt:

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van DCMR Milieudienst Rijnmond op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het 'Controleprotocol DCMR Milieudienst Rijnmond 2011'.

Hierbij gaan wij er vanuit dat de jaarrekening en de prognoses waar deze op is gebaseerd niet zal worden gewijzigd.

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op Artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting, via de verordeningen op het financieel beheer en het 'Controleprotocol DCMR Milieudienst Rijnmond 2011'.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen brengt het risico met zich mee dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door de commissie BBV is uitgebracht. Een belangrijke inhoudelijke aanvulling betreft de vaststelling, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat het algemeen bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat het algemeen bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, wordt betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

2. Accountantscontrole

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid (vervolg)

Daarnaast moet de accountant in het verslag van bevindingen deze kostenoverschrijdingen, waarvan het dagelijks bestuur in de jaarrekening aan moet geven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde te stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten, en het algemeen bestuur nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In de jaarstukken 2016 legt het dagelijks bestuur in het overzicht van baten en lasten en toelichting daarop verantwoording af over de realisatie van de lasten en baten ten opzichte van de begroting.

Begrotingsuitputting (lasten voor onttrekking en bestemming aan de reserves)

Nr.	Programma	Begroting na wijzigingen in € (x € 1.000)	Werkelijk in € (x € 1.000)	Verschil in € (x € 1.000)	Verschil in %
1.	Bedrijven	€ 34.548	€ 34.669	- € 121	0,4%
2.	Gebieden	€ 22.430	€ 20.499	€ 1.931	8,6%
3.	Algemene dekkingsmiddelen	€ 0	€ 2.675	- € 2.675	

De afwijking op het programma bedrijven wordt veroorzaakt doordat meer externe projecten zijn uitgevoerd dan begroot. De overschrijding wordt gedekt door extra opbrengsten op het programma. Op het programma gebieden is een onderschrijding van de kosten doordat minder projecten zijn uitgevoerd dan begroot. Doordat hier veel 'vraag gestuurd' wordt gewerkt is er niet een eenduidige verklaring te geven.

Voor de algemene dekkingsmiddelen constateren wij dat de overschrijding wordt veroorzaakt doordat een afwaardering van het pand verantwoord is van € 1.510.000. Daarbij wordt een éénmalig voordeel verantwoord doordat een vaststellingsovereenkomst gesloten is voor de afwikkeling van het oude kantoorpand. Hiervoor verwijzen wij naar onze toelichting bij paragraaf 2.7.

2. Accountantscontrole

2.4 Geen (materiële) afwijkingen die in het oordeel moeten worden betrokken in het kader van begrotingsrechtmatigheid (vervolg)

Een tweede reden voor de begrotingoverschrijding is doordat in de begroting geen kosten voor interne projecten op dit programma zijn verantwoord echter de realisatie van deze projecten wel. Wij adviseren om interne projecten onder de algemene dekkingsmiddelen wel te begroten zodat inzichtelijk is welke kosten voor projecten worden begroot en welke onttrekkingen uit de reserves hiermee samenhangen. Vanuit de organisatie hebben wij begrepen dat interne projecten in de begroting van 2018 wel afzonderlijk zijn opgenomen waardoor de verbetering van inzicht ontstaat. Mocht u in 2017 nog een begrotingswijziging moeten doorvoeren dan adviseren wij u deze administratieve splitsing ook mee te nemen voor het inzicht.

De overschrijdingen liggen in lijn met de uitvoering van het bestaande beleid en leiden derhalve niet tot begrotingsrechtmatigheidsfouten die meewegen in ons oordeel.

In de jaarrekening is in hoofdstuk 'Toelichting op het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening' een verklaring gegeven op de overschrijdingen. Wij kunnen ons vinden in deze verklaring.

2.5 Verslaggevingsgrondslagen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. DCMR Milieudienst Rijnmond heeft gedurende 2016 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van DCMR Milieudienst Rijnmond.

2.6 Opvolging actiepunten uit managementletter 2016

Wij zijn van mening dat de organisatie een voldoende beheersing heeft van haar bedrijfsprocessen.

Een belangrijkste constatering uit de managementletter betreft de waarborgen die aanwezig zijn om de betrouwbaarheid van voortgangsrapportages te garanderen. Met behulp van Cognos heeft de organisatie stappen gemaakt om het aantal controles die in Excel plaatsvinden te beperken. Hierdoor is een deel van het risico dat voortgangsrapportages niet betrouwbaar zijn ondervangen. Wij hebben van de organisatie vernomen dat de organisatie de afgelopen maanden gefocust heeft op de implementatie van Rudis, waardoor minder aandacht uitging naar de verdere verbetering van de voortgangsrapportages.

Deze constatering doet geen afbreuk aan ons oordeel.

2. Accountantscontrole

2.7 Bevindingen uit de eindejaarscontrole

Waardering van het oude kantoorpand

In 2016 hebben DCMR Milieudienst Rijnmond, de curatoren van BO Beheer B.V. en Propertize B.V. een vaststellingsovereenkomst gesloten. In deze vaststellingsovereenkomst is het volgende overeengekomen:

- Propertize B.V. heeft de volmacht om het pand onderhands te verkopen. Indien de verkoop voor 1 juli 2017 niet heeft plaatsgevonden zal zij de opdracht geven tot het openbaar vrijwillig veilen van het gebouw;
- De verkoop en levering van DCMR aan BO Beheer zal plaatsvinden voor dezelfde koopsom als de verkoop en levering van BO Beheer aan de begunstigde partij;
- De eerder door DCMR ontvangen en/of verrekenende bedragen mag DCMR behouden;
- Na verkoop van het pand zullen DCMR, Curatoren en Propertize B.V. de gemaakte onkosten op de veiling- of verkoopovereenkomst mogen verhalen;
- Na betaling van de vergoeding die onder bullet 4 vermeld is, zal de opbrengst van het pand in gelijke delen door de notaris direct onder BO Beheer, DCMR en Propertize worden verdeeld; en
- De partijen verlenen finale kwijting voor alle geschillen die in het verleden zijn ontstaan (financiering van het oude- en nieuwe pand; de verkoop van het pand, de huur die DCMR verschuldigd is en de gepretendeerde pandrechten) door middel van de vaststellingsovereenkomst.

Op basis van de vaststellingsovereenkomst concluderen wij dat de risico's voor DCMR zich beperken tot een onzekerheid over de verkoopopbrengst van het oude kantoorpand. Over de overige vorderingen en schulden die opgenomen waren onder de overlopende posten en betrekking hadden op het oude kantoorpand loopt DCMR Milieudienst Rijnmond geen risico meer aangezien bij vaststelling van de overeenkomst finale kwijting verleend is door alle partijen. Om die reden staan de vorderingen en schulden niet meer gewaardeerd op de balans van DCMR. De uitwerking van deze vaststellingsovereenkomst resulteert in een eenmalig positief resultaat van € 6.769.692 (resultaat voor dotatie aan bestemmingsreserve van € 750.000).

2. Accountantscontrole

2.7 Bevindingen uit de eindejaarscontrole (Vervolg)

Waardering van het oude kantoorpand (vervolg)

De opbrengst van het oude kantoorpand is onzeker en zal over de drie genoemde partijen worden verdeeld (na verrekening van de vergoedingen). In de jaarrekening 2015 van DCMR was het pand gewaardeerd op een boekwaarde van € 2,3 miljoen (taxatie waarde ultimo 2014). De organisatie heeft geen indicatie dat de opbrengst van de verkoop hoger gaat zijn dan dat het pand ultimo 2014 was getaxeerd. Doordat deze verkoopopbrengst, conform de vaststellingsovereenkomst over de drie partijen verdeeld zal worden, is ingeschat dat de opbrengst voor DCMR € 750.000 (1/3 van de taxatiewaarde). Om die reden is het oude kantoorpand ultimo 2016 gewaardeerd op € 750.000. Wij kunnen ons vinden in de voorzichtige inschatting van de waardering.

Omdat de totale verkoopopbrengst van het oude kantoorpand en de afrekening van de kosten die met de verkoop gemoeid zijn onzeker is stelt DCMR een toevoeging aan de bestemmingsreserves voor van een gelijke omvang als de waardering van het pand. Door deze toevoeging wordt de bestemmingsreserve Transitie Fysieke Infrastructuur ultimo 2016 € 1.505.810 (resultaat na technische bestemming). De omvang van deze reserve achten wij voldoende om de vaststellingsovereenkomst te kunnen afhandelen.

Europese aanbestedingen

Tijdens de controle hebben wij geconstateerd dat door de organisatie een analyse is uitgevoerd op de inkoop 2013-2016 om vast te stellen of aan Europese aanbestedingsregels is voldaan. Vanuit deze analyse is geconstateerd dat intern niet altijd bekend is of tijdig vastgesteld is of een Europese aanbesteding zou moeten plaatsvinden. Voor de verantwoording van 2016 hebben wij vastgesteld dat dit om nieuwe opdrachten gaat waarvoor de Europese aanbestedingsgrens nog niet wordt overschreden, derhalve heeft dit geen gevolgen voor ons oordeel in 2016. Wel adviseren wij om na te gaan of huidige (raam)contracten kunnen leiden tot een rechtmatigheidsfouten in volgende boekjaren. Gezien de omvang van de uitgaven in 2016 achten we dit risico aanwezig. Het nieuwe inkoopbeleid en de bijbehorende werkwijze die vanaf april 2017 ingaat zou dit moeten ondervangen. Belangrijk om de komende periode toe te zien dat dit goed wordt geïmplementeerd en nageleefd.

Daarnaast adviseren wij om de risico posten van acties te voorzien om fouten in de rechtmatigheid te voorkomen.

2. Accountantscontrole

2.8 Schattingen

Inherent aan het opmaken van de jaarrekening is dat de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het bestuur. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld.

VPB

Vanaf 2016 is de VPB vrijstelling voor overheidslichamen vervallen. Voor DCMR Milieudienst Rijnmond betekent dit dat zij mogelijk VPB moet afdragen. Door de organisatie is, in samenwerking met een externe fiscalist, geanalyseerd of sprake is van belastbare activiteiten. Vanuit deze analyse is geconcludeerd dat voor DCMR Milieudienst Rijnmond sprake is van belastbare activiteiten. De organisatie heeft contact gehad met de Belastingdienst om dit af te stemmen. Tot op heden heeft de Belastingdienst geen formele bevestiging gegeven dat zij zich kunnen vinden in deze conclusies. De organisatie is op dit moment bezig met het opstellen van de fiscale openingsbalans. Hieruit zal blijken of en hoeveel belasting moet worden afgedragen. De inschatting is dat er geen materieel positief resultaat behaald is op deze activiteiten waardoor DCMR Milieudienst Rijnmond geen VPB last hoeft op te nemen in de jaarrekening.

Wij kunnen ons vinden in het standpunt van de organisatie. Om die reden schatten wij in dat er geen materiële onzekerheid is over de VPB last.

Overige schattingsposten

Belangrijkste schattingen	Beoordeling	Toelichting
Verwachte levensduur voor de materiële vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de verschillende activa categorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Waardering van de overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende activa	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering.
Waardering van de overlopende passiva	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering.
Waardering van de voorraden	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering.

3. Kwaliteit verslaggeving

3.1 Diepgang controle Jaarverslag

De jaarstukken voor boekjaar 2016 bestaan uit het jaarverslag (inclusief de paragrafen en de programmaverantwoording) en de jaarrekening. Conform de gewijzigde wetgeving voor de accountantscontrole hebben wij het jaarverslag onderzocht om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Wij concluderen dat het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

3.2 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen. In de WNT wordt het begrip topfunctionaris nader gedefinieerd; het wetsvoorstel 'Aanpassingswet WNT' benadrukt dat alleen sprake is van een topfunctionaris als sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. In de WNT worden ook maxima aan bezoldiging van de topfunctionaris gesteld. De bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar, wordt omgerekend naar een voltijdsbezoldiging. De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening van de organisatie en inzending aan de (vak)minister. Voor andere functionarissen geldt alleen een openbaarmakingsverplichting bij overschrijding van de bezoldigingsnorm.

In de jaarrekening van DCMR Milieudienst Rijnmond over boekjaar 2016 is op juiste wijze rekening gehouden met de bepalingen uit de WNT.

4. Financiële positie en resultaat

4.1 Resultaat boekjaar

In de jaarrekening wordt een positief resultaat, na resultaatbestemming, verantwoord van € 7.448.573. In de begroting was uitgegaan van nihil. Het resultaat voor resultaatbestemming komt uit op € 5.774.352 positief. In de begroting was een resultaat voor resultaatbestemming opgenomen van nihil. Het belangrijkste effect van de afwijking wordt veroorzaakt door de vaststellingsovereenkomst met betrekking tot het oude pand en alle afspraken die daarmee samenhangen.

Op dit moment worden incidentele projecten gedekt vanuit de bestemmingsreserves. Wij constateren dat door bij de begroting de kosten interne projecten en aanwending bestemmingsreserves goed inzichtelijk te maken dit ook een beter inzicht zal geven in de werkelijke kosten dienstverlening, als ook op de afwijkingen die ontstaan in de resultaten. Feitelijk is, ondanks de reorganisatie, sprake van een positief resultaat uit reguliere dienstverlening.

Wij constateren dat in hoge mate wordt gestuurd op productieve uren. Dit blijkt onder andere uit het feit dat achterblijvende productieve uren gedurende het jaar meestal nog wordt goedgemaakt in latere maanden. Een belangrijk aandachtspunt is om voldoende informatie uit Rudis te verkrijgen en ook meer op productie (geleverde producten) te sturen in combinatie met productieve uren. Wij hebben vernomen dat het nog niet mogelijk is om informatie te verstrekken waarbij gestuurd kan worden op de producten in plaats van de productieve uren. Hierdoor is op dit moment de informatievoorziening richting cliënten en participanten te rapporteren beperkt. DCMR is het afgelopen jaar overgegaan naar Rudis om de juiste rapportering te kunnen aanleveren aan de participanten en cliënten. Wij adviseren om de informatiebehoefte af te stemmen met de participanten en de cliënten en deze wijze van rapporteren te implementeren in de organisatie. Wij adviseren om hierbij zoveel mogelijk gebruik te maken van Rudis voor het registeren van informatie en het genereren van de rapportages. Daarnaast adviseren wij u om voor de aansturing van de organisatie een koppeling te gaan leggen tussen geleverde producten en productieve uren om daarmee verdere invulling te geven aan de gedachte van sturen op outcome / output wat ook verwacht wordt vanuit de reorganisatie.

Voor een analyse van de bestemmingsreserves verwijzen wij naar paragraaf 4.3 Voor een verdere analyse van het rekeningresultaat verwijzen wij naar het jaarverslag in de jaarstukken.

4.2 Algemene beschouwing

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is opgenomen hoeveel risico's zich met welke frequentie en omvang naar alle waarschijnlijkheid voor zullen doen ten aanzien van DCMR Milieudienst Rijnmond. De 4 grootste risico's zijn hierbij specifiek benoemd. Het weerstandsvermogen is vastgesteld op basis van een omvang van 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van de voorgaande drie jaar. Hier wordt ultimo 2016 aan voldaan. Eind 2016 bedraagt de algemene reserve € 1.769.604.

4. Financiële positie en resultaat

4.3 Bestemmingsreserves

Overzicht bestemmingsreserves (x € 1.000)

Bestemmingsreserve	Stand 1/1/2016 inclusief resultaat bestemming 2015	Onttrekking 2016	Voorstel bestemming 2016	Stand 31/12/2016 na resultaat bestemming
Informatievoorziening	€ 2.508	€ 865	€ 399	€ 2.042
Productontwikkeling VTH	€ 632	€ 20		€ 612
Personeel en organisatie	€ 2.306	€ 482	€ 280	€ 2.104
Transitie Fysieke Infrastructuur	€ 1.063	€ 307	€ 750	€ 1.506
Totaal	€ 6.509	€ 1.674	€ 1.429	€ 6.264

Informatievoorziening

In 2016 is € 865.000 onttrokken uit de reserve. Het grootste deel van de onttrekking heeft betrekking op Rudis (€ 803.810). De overige onttrekking (€ 60.900) heeft betrekking op de ontwikkelopgave van het Functioneel beheer.

Bij de resultaatbestemming wordt door de organisatie het voorstel gedaan om € 399.000 te bestemmen voor de implementatie van de DM werkplek en de verdere ontwikkeling van de beheerorganisatie en het versterken van de informatiefunctie.

Productontwikkeling VTH

In 2016 is € 20.000 onttrokken uit de bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve wordt aangehouden voor de inhoudelijke vernieuwing van de kerntaken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Wij hebben van de organisatie begrepen dat in 2016 een begin gemaakt is met de vernieuwingen. Doordat de organisatie veel tijd heeft besteed aan de implementatie van Rudis, is er minder tijd dan gepland besteed aan de ontwikkeling van VTH. De kosten worden nu verwacht in 2017.

4. Financiële positie en resultaat

4.3 Bestemmingsreserves (vervolg)

Bestemmingsreserve Personeel en organisatie

In 2016 is € 482.366 onttrokken aan de bestemmingsreserve. Dit zijn kosten die volgen uit de reorganisatie.

De organisatie stelt voor om € 280.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve. Deze € 280.000 is bedoeld om de wijze van uitvoering van de Chemisch Advies taken toekomst bestendig te maken. Deze taken zijn nu afhankelijk van een relatief beperkte groep werknemers. Het bedrag is bedoeld om zorg te dragen dat een groter aantal medewerkers de Chemisch Advies taken kan uitvoeren om hiermee een stuk kwetsbaarheid op te heffen.

Bestemmingsreserve Transitie Fysieke Infrastructuur

Net als voorgaande jaren zijn de juridische en fiscale advieskosten die betrekking hebben op het oude pand onttrokken uit deze reserve. In 2016 is dit € 306.907. DCMR Milieudienst Rijnmond heeft eind 2016 een vaststellingsovereenkomst gesloten waarin afgesproken is alle openstaande zaken met betrekking tot het oude pand af te handelen. Ten behoeve de nog lopende maximale risico's op te kunnen vangen is voorgesteld om € 750.000 te doteren aan de bestemmingsreserve. Na deze afhandeling kan de reserve worden opgeheven. Wij verwijzen hierbij ook naar onze bevinding in paragraaf 2.7

Conclusie

Wij constateren dat een behoorlijk aantal onttrekkingen lager zijn dan begroot voor 2016. De voornaamste oorzaak hiervan is dat de implementatie van Rudis meer tijd en inspanning van de organisatie gekost heeft, waardoor minder tijd beschikbaar was voor overige projecten. Wij adviseren u om de voortgang van deze projecten te blijven monitoren, om zorg te dragen dat (wanneer sprake is van) deadlines deze wel gehaald worden (bijvoorbeeld de uitwerking van de nieuwe omgevingswet). Deze constatering doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Wij constateren dat binnen de reserves de gelden worden aangewend voor diverse projecten. In de jaarrekening wordt dit onderscheid niet gemaakt. Wij hebben vastgesteld dat de directie wel rapporteert richting het dagelijks bestuur. In deze rapportage worden ontwikkelingen wel op projectniveau weergegeven.

5. Overige aandachtspunten

5.1 Overige dienstverlening -> onafhankelijkheid accountant

Baker Tilly Berk heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly Berk. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly Berk en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly Berk en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- Intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- Reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel; en
- Roulatie van partners op de opdracht.

Wij zijn van mening dat wij in relatie tot uw organisatie onafhankelijk, in overeenstemming met de ViO (Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants), hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

5.2 Fraude

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240: "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

Het dagelijks bestuur is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

Volledigheidshalve wijzen wij erop dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude.

5. Overige aandachtspunten

5.3 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij brengen u verslag uit omtrent onze bevindingen ter zake van de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. De accountantscontrole van de jaarrekening is niet specifiek gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en behoeft derhalve niet te leiden tot bevindingen die bij een speciaal daarop gericht onderzoek wel naar voren zouden kunnen komen.

In het kader van de jaarrekeningcontrole zijn met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking bij de DCMR Milieudienst Rijnmond geen bijzonderheden te melden welke voor vermelding in het accountantsverslag in aanmerking komen. In de managementletter zijn wij nader op de geautomatiseerde gegevensverwerking ingegaan. De bevindingen zoals opgenomen in de managementletter zijn niet van een zodanige significantie dat deze de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in gevaar brengen.

6. Actuele ontwikkelingen

In deze paragraaf nemen wij actuele ontwikkelingen op die een rol spelen binnen uw sector.

6.1 Wijzigingen BBV

Op 5 maart 2016 zijn door Commissie BBV de wijzigingen gepubliceerd die vanaf boekjaar 2017 (voor gemeenschappelijke regelingen vanaf boekjaar 2018) van kracht worden. De doelstelling van de wijzigingen betreft een versterking van de horizontale sturing door provinciale staten en raad.

Wijzigingen

De voorgenomen wijzigingen gaan in op de volgende onderwerpen:

- Uitvoeringsinformatie
- Beleidsindicatoren
- Inzicht in overhead en kosten
- Het stelsel van baten en lasten
- Activeren van investeringen met een maatschappelijk nut

Uitvoeringsinformatie

Gemeenschappelijke regelingen moeten gegevens volgens de uniforme taakvelden en nieuwe categorieën met ingang van de begroting 2018 al aan het CBS aanleveren, met als advies om tegelijk de taakvelden in de administratie van de gemeenschappelijke regeling te integreren.

Beleidsindicatoren

Naast de uniforme taakvelden, wordt in het herziene BBV voorgeschreven dat organisaties een basisset van beleidsindicatoren hanteren voor de begroting en de verantwoordingsstukken. Zij kunnen er zelf voor kiezen om daar eigen indicatoren, toegesneden op lokale situatie, aan toe te voegen. De indicatoren worden opgenomen in de beleidsbegroting bij de programma's en zijn relevant voor een nadere onderbouwing van het beleid.

6. Actuele ontwikkelingen

6.1 Wijziging BBV (vervolg)

Inzicht in overhead en kosten

Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd maar centraal onder een afzonderlijk taakveld. Hiermee vervalt de noodzaak van een complexe en veelal ondoorzichtige kostentoerekening aan alle taken en activiteiten. Deze methodiek wordt ook van toepassing op de toerekening van rente. Hiermee winnen begroting en verantwoording aan transparantie; de directie kan beter sturen op de bedrijfsvoering. Bovendien kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking worden gemaakt met andere organisaties.

Het stelsel van baten en lasten

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het nieuwe BBV een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een begrotingsparagraaf. Het EMU-saldo moet op grond van nieuwe BBV worden opgenomen in een begrotingsparagraaf, in de meerjarenraming en in een paragraaf in het jaarverslag. Dit zorgt ervoor dat er meer (verplichte) aandacht is voor het EMU-saldo in de beleidsvoorbereiding, de sturing en beheersing. Het bestuur kan meer grip uitoefenen op het EMU-saldo, onder meer omdat de relatie met de referentiewaarden beter kan worden gelegd.

Contactgegevens:

drs. R. (Rik) Opendorp

Partner

M: 06 – 10 09 04 64

E: r.opendorp@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.

Bijster 55

Postbus 3814

4800 DV Breda

T: 076 – 525 00 00

---

www.bakertillyberk.nl